
Alumna: Laia Cunillera Figueras

Tutor: Hugo Macías Núñez

Chartreuse i Tarragona. Una història d'amor narrada pels seus protagonistes

Presentació

La motivació personal que m'ha portat a fer el treball sobre aquest tema és que les meves arrels familiars estan íntimament relacionades amb el Chartreuse. La meva àvia i tots els seus germans van créixer al costat de la fàbrica, ja que el seu pare hi treballava. Tres generacions de la meva família –rebesavi, besavi i avi– hi van treballar, per la qual cosa he considerat que seria molt interessant recollir tota la informació de la qual dispo i investigar què relaciona el licor amb la nostra ciutat.

Actualment, durant la Festa Major de Santa Tecla, té una gran importància la Beguda de les Festes, anomenada «La Mamadeta». A la part baixa de Tarragona, a la plaça dels Infants, hi ha un edifici modernista que és l'actual Escola Oficial d'Idiomes. Anys enrere, aquest edifici acollia la fàbrica d'un famós licor francès, el Chartreuse.

Metodologia

S'ha entrevistat a 15 persones: Josep Fèlix Ballesteros (alcalde de Tarragona), Jordi Bertran (exgestor cultural de la ciutat), Anna Maria Bru (vídua de Toni Solé, director de la fàbrica), Josep Canals (col·leccionista del licor), Josep Cunillera (comptable de la fàbrica), Feliciano Olivares (membre de l'entitat Chargrossos), Enric Olivé (reco-

negut historiador tarragoní), Carme Rodríguez (representant del licor a Tarragona), Eduard Seriol (col·leccionista), Anna Maria (guia turística de la fàbrica), Mercè, Montserrat, Joan i Lluís Solé (fills de l'encarregat general de la fàbrica, Joan Solé) i Xavier Vilà (antic treballador de la fàbrica).

S'ha realitzat una trobada amb tres persones: Enric Garcia, Jordi Jaria i Sofia de Muller. S'ha viatjat a Voiron, França, al monestir de la Grande Chartreuse i a les caves de la Chartreuse.

S'ha visitat el recinte de l'antiga fàbrica, que actualment acull l'Escola Oficial d'Idiomes. S'ha fet una recerca del marxandatge del licor dels anys 60.

S'ha realitzat una part de recerca documental a l'Arxiu Històric de Tarragona i a l'Arxiu Municipal també de la ciutat de Tarragona.

Cos del treball

L'objectiu principal del treball és esbrinar el vincle que actualment tenen el licor Chartreuse i la nostra ciutat, és a dir, la influència que aquest ha tingut a Tarragona, arran de la instal·lació de la fàbrica del licor a la plaça dels Infants.

A la introducció al tema s'ha explicat que el Chartreuse és un licor originari de Voiron, França. N'hi ha de dos tipus: el groc i el verd. El verd té una graduació de 55 graus alcohòlics, en canvi, el groc és més suau, en té 40. El seu procés d'elaboració és molt complex i el detalla la coneguda «fórmula secreta» que actualment només coneixen dos pares cartoixans i un pare general. L'únic que se sap d'aquesta fórmula és que està composta per 130 herbes diferents que es maceren amb alcohol. A part d'això, s'ha explicat la seva història, la vinguda dels cartoixans a Tarragona i la importància i la vinculació actual del licor amb la ciutat.

Per a l'anàlisi dels resultats, s'ha redactat una breu narració sobre la història d'amor entre el licor i la ciutat. En ella s'exposa una breu cronologia de la història de la fàbrica, des dels seus inicis fins al seu tancament, el motiu pel qual sorgeix la Beguda de les Festes, i la dèria actual a la ciutat envers el licor, entre d'altres.

D'altra banda, també s'ha fet una catalogació de barrilets (recipient on es consumeix la Beguda les Festes) i un recull de publicitat, de marxandatge i de notícies relacionades amb el tema que han sorgit al llarg del treball.

Als annexos hi consten: les entrevistes transcrites, un recull de fotografies i de vídeos i l'*Auca de la Chartreuse*, escrita per Joan Solé Ciurana l'any 1959.

Conclusions

El licor Chartreuse ha esdevingut molt important a la nostra ciutat malgrat el tancament de la fàbrica tarragonina. Gràcies a la relació dels monjos amb la casa de vins De Muller SA, amb seu a Tarragona, els cartoixans decideixen instal·lar-se a la nostra ciutat. La família De Muller, també d'origen francès, havien proveït d'alcohol

la Chartreuse. Augusto de Muller suggerirà als cartoixans de venir a la nostra ciutat. És per això que l'any 1903 els cartoixans arriben a Tarragona, indret en el qual hi haurà la destil·leria i el convent en el mateix recinte, a diferència de França.

La fàbrica va donar feina a moltes famílies de Tarragona, fins i tot algunes van créixer i formar-se a les seves instal·lacions. Tot funcionava correctament fins que arribà la Guerra Civil. És llavors quan els cartoixans decideixen retornar al país veí. No obstant això, seguirien venint tres mesos a l'any per poder elaborar el licor.

A la dècada dels 70 van començar els problemes per a la destil·leria. Els dos problemes principals era que als cartoixans els era molt difícil venir i que l'encariment de les matèries primeres feia que el preu del producte fos cada vegada més elevat.

A aquest fet cal afegir-li que si Espanya entrava al mercat comú, no els sortia rendible tenir dues fàbriques en el mateix territori. Tot això va provocar el tancament de la fàbrica, oficialment l'any 1989.

Actualment els tarragonins estem totalment vinculats amb el licor.

Principalment gràcies a «La Mamadeta», però també pel colleccionisme que ha sorgit després del tancament de la fàbrica, pel gran ventall de plats i postres que contenen Chartreuse que ofereixen diversos establiments de restauració tarragonins, pel sentiment que alguns habitants de la ciutat sentim envers el licor, pel Pacte d'Amistat que s'ha signat entre les ciutats en les quals s'ha elaborat el licor i per la formació d'una entitat anomenada «Chargrossos», que també ha contribuït a la commemoració de les persones que van treballar a la fàbrica.

El Chartreuse ha esdevingut una icona de la ciutat. Si bé el tancament de la fàbrica suposà un revés per als consumidors locals, la petjada que havia deixat la marca a la ciutat fou tan profunda que, de manera espontània, han sorgit totes aquestes manifestacions populars que esdevenen cada cop més tradicions amb un fort arrelament entre la gent tarragonina que sentim el Chartreuse com una cosa nostra. El licor i Tarragona han sigut els protagonistes d'una bonica història d'amor que durarà per sempre i s'anirà transmetent de generació en generació.

Bibliografia i webgrafia

Llibres:

Departament de Relacions Públiques de la *Compagnie Française de la Grande Chartreuse*. (1968). *Chartreuse*. França: Braun, Mulhouse. — Olivé Serret, E. (1991). *La Chartreuse de Tarragona. De la fàbrica al convent*. Tarragona: Edita: La Generalitat de Catalunya. Departament de Governació. Impressió: F. Sugrañes Editors, S.A, 1991. — Un monjo cartoixà (30 de novembre de 1968). *La Grande Chartreuse par un Chartreux*. Grenoble: Andreas-Jacobus Fougerat.

Publicacions periòdiques:

(1991). *Nou espai públic per a la ciutat*. Obres a la fàbrica Chartreuse. *Claxon*, 1. —

(2001). *Vallvé negocia en França el Museu de la Chartreuse*. *Diari de Tarragona*, 11. — Barrera, M. (1998). *La Generalitat defensa el trasllat de peces de La Chartreuse a altres museus*. *El Periódico*, 32. — Barrera, M. (2001). Regidors de Tarragona viatgen a França per negociar el nou museu per a la Chartreuse. *El Periódico*, 4. — Bea, N. (2001). *La Chartreuse se convertirà en un museu de la indústria*. *Diari de Tarragona*, 9. — Benseny, M. (2003). *Els cartoixans tornen a la Chartreuse de Tarragona*. *Diari de Tarragona*, 13. — Blasco, E. (1987). *Tres cartujos elaboran el licor "Chartreuse" de todo el mundo*. *Diari de Tarragona*, 6. — Codolar, M. (2003). *La Escola Oficial d'Idiomes se va a la Chartreuse*. *Diari de Tarragona*, 8. Chartreuse i Tarragona. — Gosálbez, C. (2000). *Chartreuse, un espacio a recuperar para Tarragona*. *Diari de Tarragona*, 28 i 29. — Gosálbez, C i Casanovas, M. *La Generalitat devuelve la Chartreuse*. *Diari de Tarragona*, 14. — Rodon, I. (1998). *La Chartreuse ve como sus piezas de valor vuelan hacia otros museos*. *Diari de Tarragona*, 3. — Rodon, I. (2006). *Escola Oficial d'Idiomes, 18 años de proyectos, 18 años de decepciones*. *Diari de Tarragona*, 2 i 3. — Soler, I. (1998). *Ocho años de abandono. Polémica por el futuro de la vieja destilería del licor Chartreuse en Tarragona*. *La Vanguardia*, 1. — Vidal, J. (1998). *Un museu de la Chartreuse*. *Diari de Tarragona*, 13.

Fulletts publicitaris:

I.G Seix y Barral (sense data). *Chartreuse, el licor cumbre*. Barcelona. — *Licores, Elixir y Dentrífico antes Preparados por los P.P. Chartreux en la Grande Chartreuse de Francia; ahora Preparados por los mismos religiosos en la fábrica de La Unión Agrícola de Tarragona*. Tip. Católica, Pino 5, Barcelona.

Documents en suport electrònic:

(2008). *La Mamadeta*. Febrer 17, 2017, de Blogspot. Disponible a Internet: <<http://tiritinyam.blogspot.com.es/2008/09/la-mamadeta.html>> — (2011). *Chartreuse edifici*. Febrer 10, 2017, de Tarracowiki. Disponible a Internet: <[http://www.tarracowiki.cat/wiki/Chartreuse_\(edifici\)](http://www.tarracowiki.cat/wiki/Chartreuse_(edifici))> — Associació d'Empresaris d'Hostaleria. (2014.). *Neix l'associació de restauradors ART amb la iniciativa Chartreuse a taula*. Setembre 17, 2017. Disponible a Internet: <<http://aeht.es/neix-lassociacio-de-restauradors-art-amb-la-iniciativa-chartreuse-a-aula/>> — Chartreuse. (2015). *El Chartreuse en el mundo*. Febrer 10, 2017, de Chartreuse. Disponible a Internet: <<https://www.chartreuse.fr/es/news/el-chartreuse-en-el-mundo/>> — Chartreuse. *Historia de los Licores*. Març 29, 2017, de Chartreuse. Disponible a Internet: <<https://www.chartreuse.fr/es/histoire/historia-de-los-licores/>> — Chartreuse. *Historia de la Orden*. Febrer 10, 2017, de Chartreuse. Disponible a Internet: <<https://www.chartreuse.fr/es/histoire/historia-de-la-orden/>> — Editorial *Diari Ara*. (2015). *La Fàbrica Chartreuse, més que un edifici modernista*. Febrer 17, 2017, de *Diari Ara*. Disponible a Internet: <http://www.ara.cat/campdetarragona/Fabrica-Chartreuse-mes-edifici-modernista_0_1482451752.html> — *La fàbrica de la Chartreuse*. Febrer 17, 2017, de *Tarragona*

Turisme. Disponible a Internet: <<http://www.tarragonaturisme.cat/ca/punt-de-ruta/la-f%C3%A0brica-de-la-chartreuse>> – Ollés, A. (2013). *Les quatre vides de la Fabril Tarraconense*. Març 31, 2017, de Fet a Tarragona. Disponible a Internet: <<http://www.fetatarragona.cat/2013/09/28/les-quatre-vides-de-la-fabrica/>>

Informació facilitada per testimonis relacionats amb el licor:

Testimonis de les següents persones: germans Solé Fa (Joan, Lluís, Mercè i Montserrat), Anna Maria Bru Labata, Anna Maria Solé Ramos, Eduard Seriol Cabiscol, Família Canals-Del Río, Feliciano Olivares Borrego, Jordi Bertran Luengo, Josep Cunillera Queralt, Josep Fèlix Ballesteros Casanova, Sofia De Muller i Xavier Vilà Ferré.

Treballs inèdits:

Treball inèdit escrit per Mònica Ortiz de Pinedo Solé anomenat *LA CHARTREUSE DE TARRAGONA, història d'una fàbrica, història d'un licor*. – Treball inèdit escrit el juny de 1980 per Josep Maria Solé Fa anomenat *Resumen histórico de la Sociedad española del licor "Chartreuse"*. – Treball inèdit escrit el juliol de 1976 per Josep Maria Solé Fa anomenat *Chartreuse. El licor cumbre*.

Altres documents:

Auca de la "Chartreuse" escrita per Joan Solé Ciurana durant l'agost de l'any – 1959. – Reportatge de 10 minuts anomenat *Chartreuse passat i present tarragoní*. Realitzat per Crespo, A; Grossman, F; Tringuero, X.J; Marcos, B; Navarrete, T; Pérez, L; Tomas, A.M durant l'abril de 2010. – Telenotícies del canal TAC 12 del dia 13 de setembre de l'any 2013, en referència al naixement de la llonganissa de Chartreuse.
